

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організованої злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odessa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odessa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odessa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odessa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odessa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

Андрій ЗАГОРОДНІЙ ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧОГО Й ЕКСПЕРТА ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО ПРИЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	77
Iordan KIURKCIU, Svetlana COTOROBAL, Ana-Maria CÎȘLEANU ROLUL EXPERTULUI JUDICIAR ÎN COMBATETEREA CRIMINALITĂȚII ORGANIZATE.....	80
Юлія КОМАР ЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ.....	85
Остап КУДЛАТИЙ ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЗЛОЧИНІВ ОРГАНІЗОВАНОГО ХАРАКТЕРУ.....	89
Назар ЛИСЯК ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ КОМП'ЮТЕРНО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ОНЛАЙН-ШАХРАЙСТВА.....	93
Mădălina Elena MASCARELL DIMENSIUNEA EPISTEMOLOGICĂ A EXPERTIZEI ÎN INVESTIGAREA CRIMINALITĂȚII ORGANIZATE.....	96
Анастасія МУРАШКО МЕРЕЖЕВИЙ ПРОФАЙЛІНГ ЯК ЗАСІБ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИ.....	101
Олена САВИЦЬКА, Наталія ХОМИЧ ЕКОЛОГІЧНІ ЗЛОЧИНИ ТА СУДОВО-ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....	104
Яна ПЕТРЕНКО ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЗАКОННИХ ПОРУБОК ЛІСУ ЯК ПРОЯВУ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....	108
Катерина РУБЕЦЬ МОЖЛИВОСТІ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПОЧЕРКОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ ТА ЗЛОЧИННИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ.....	111
Олена САВЧУК МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ПІДПИСІВ ТА ПОЧЕРКУ ПРИ ДОКУМЕНТУВАННІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ СТРУКТУР.....	115
Людмила СОН ВИДИ ІДЕНТИФІКАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВИКРАДЕННЯМ ДІТЕЙ.....	119
Ксенія ТОДОРОВА ЗАСТОСУВАННЯ ПОРТРЕТНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПРИ РОЗКРИТТІ ЗЛОЧИНІ.....	122

Петренко Яна

*науковий співробітник лабораторії інженерно-технічних
досліджень Національного наукового центру «Інститут судових
експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»,
м. Харків, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4444-2209>
електронна адреса: yanapetrenko193@gmail.com*

**ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЗАКОННИХ
ПОРУБОК ЛІСУ ЯК ПРОЯВУ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ**

У тезах висвітлено деякі типові схеми незаконних порубок лісів в Україні як складову організованої злочинної діяльності. Розглянуто випадки корупційних чинників у лісовому господарстві та роль судово-експертних досліджень у їх виявленні й розслідуванні.

Ключові слова: незаконна порубка дерев, злочинні угруповання, судово-експертна практика.

Petrenko Yana

*Researcher of Laboratory of Engineering and Technical Studies, National
Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute»,
Kharkiv, Ukraine*

**EXPERT SUPPORT OF THE INVESTIGATION OF ILLEGAL
FOREST FELLING AS A MANIFESTATION OF ORGANIZED CRIME**

The abstracts highlight some typical schemes of illegal logging in Ukraine as a component of organized criminal activity. Cases of corruption factors in forestry and the role of forensic research in their detection and investigation are considered.

Key words: illegal logging, criminal groups, forensic practice.

Ліси України є одним із найбільших її природних багатств, проте перебувають під постійною загрозою через незаконні порубки. Такі дії негативно впливають на якісні, захисні, водоохоронні, кліматичні функції лісу, а також функцію зі збереження біорізноманіття. Попит на українську деревину зріс як всередині країни - через постійні обстріли країною-окупантом критичної інфраструктури, - так і в країнах Європейського Союзу, які після введення санкцій на російську деревину стали основними імпортерами українського лісу [1, с. 12].

З початком війни здатність державних органів і громадського суспільства виявляти та запобігати незаконним порубкам значно знизилася. Незаконною рубкою вважається будь-яка заготівля деревини без спеціального дозволу або з недотриманням вимог лісового та природоохоронного законодавства [3].

Section 1. Expert provision of counteraction against certain types of organized crime

Почастішали випадки незаконних порубок, які здійснюються злочинними угрупованнями з метою особистої вигоди. При цьому постійні лісокористувачі, на яких покладається охорона і захист лісу, перебувають у змові з місцевими жителями, лісорубними бригадами або лісозаготівельними організаціями, оформленими як фізичні особи-підприємці. Зловживаючи своїм становищем, вони виходять за межі дозволеного, збільшуючи фактичні обсяги рубок [5].

Типовими порушеннями є перевищення погоджених обсягів заготівлі деревини або проведення рубок за межами визначеної території. Наприклад, лісокористувач отримує дозвіл на вирубку 300 м³ деревини, а фактично вирубує 350 м³. Аналогічно, дозвіл на 1 га може перетворитися на 1,1 га фактичної рубки [1, с. 24].

Також поширені випадки, коли дозвільні документи формально є в наявності, проте складені з недотриманням вимог лісового законодавства: у матеріали лісовпорядкування та відведення лісосіки у рубку вносяться недостовірні відомості про породи дерев, стан (сироростучий або сухостійний), діаметр стовбурів.

У судово-експертній практиці неодноразово фіксуються факти, коли вносяться недостовірні дані в матеріали відведення лісосіки стосовно запланованого обсягу заготівлі деревини передбаченого лісорубним квитком, взяття до рубки дерев, не передбачених матеріалами відведення, а також дерев інших діаметрів із заниженням ступеню товщини на висоті 130 см. Зокрема деревний склад, середній діаметр, висота насадження, порода дерева та його стан мають значні розбіжності з матеріалами відведення та лісорубним квитком.

Наприклад, директор лісового господарства організував процес, направлений на привласнення надлишкової лісопродукції, яка утворюється внаслідок заниження фактичних об'ємів при здійсненні відводів на лісових ділянках. Для проведення рубок посадові особи залучають своїх підконтрольних фізичних осіб-підприємців для проведення рубок в частині заниження фактичного об'єму деревини, яка не оприбутковується. Під час здійснення незаконних порубок лісничі надають вказівки підлеглим майстрам лісу щодо відпуску неоприбуткованої деревини невстановленим суб'єктам господарської діяльності.

В іншій події досудового розслідування посадова особа розробила злочинну схему з незаконної порубки дерев на території лісового господарства з метою подальшої її реалізації на території області та привласнення грошових коштів отриманих від збуту вказаної деревини. До своєї діяльності вона залучила майстра лісу який є відповідальною особою за своєчасне виявлення та припинення незаконної порубки дерев у визначених за ним кварталах лісництва. В межах введених йому лісових ділянок було зафіксовано факти маскування пнів зрубаних дерев, зокрема шляхом їхнього спилювання врівень із землею або нанесення на них мастила, шару ґрунту, гілля, листя, кори, з метою ускладнення виявлення слідів вирубки.

Ймовірно, реальні масштаби незаконних рубок значно перевищують офіційні дані, оскільки постійні лісокористувачі часто свідомо не повідомляють про випадки незаконних рубок на їхній території, навіть у разі виявлення. Це зумовлено тим, що у разі невстановлення винних осіб лісокористувач повинен самостійно відшкодувати завдані збитки.

Досудові розслідування свідчать, що поширенню незаконних рубок значною мірою сприяє корупція в лісовій галузі, а злочинні схеми нерідко розробляються самими постійними лісокористувачами з урахуванням особливостей місцевої практики.

Таким чином, незаконні порубки в Україні набули системного характеру та становлять серйозну загрозу для збереження лісових екосистем. Їх поширенню сприяють недосконалість контролю, корупція та занижений рівень відповідальності постійних лісокористувачів. Ефективна протидія цим явищам потребує посилення державного і громадського моніторингу, удосконалення механізмів прозорості у сфері лісокористування та невідворотності покарання за екологічні злочини.

Перелік використаних джерел:

1. Гриник Єгор, Білецький Андрій, Кабрехо ле Ру Аманда. 2023. Як корупція загрожує лісам України: Типологія й огляд кейсів корупції та незаконних рубок. Working paper 43, Basel Institute of Governance. URL: baselgovernance.org/publications/deepdive1-ukraine.

2. Методика встановлення причинно-наслідкових зв'язків та зв'язків обумовленості при вирішенні ситуаційних завдань в інженерно-технічних експертизах (реєстраційний код 10.5.16).

3. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля» від 10.12.2004 № 17: // База даних «Законодавство України»/ ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0017700-04#Text>.

4. Про екологічну відповідальність за попередження та ліквідацію наслідків завданої навколишньому середовищу шкоди: Директива Європейського Парламенту і Ради від 21.04.2004 № 2004/35/ЄС // База даних «Законодавство України»/ ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_965#Text.

5. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон від 21.05.1997 № 1264- XII // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14/ed20240528>.